

Respons

Irak: Behandling av tuberkulose

Problemstilling/spørsmål:

- Redegjør for behandling av tuberkulose i ulike deler av Irak.

Innledning

Tuberkulose (TB) er en bakteriesykdom primært forårsaket av *mycobacteria tuberculosis*. TB kan ramme ulike organer, men den vanligste formen for TB rammer lungene. Én tredjedel av verdens befolkning har TB-bakterier latent i kroppen, men i gjennomsnitt vil bare én av ti utvikle aktiv tuberkulose (Folkehelseinstituttet 2009; WHO 2007).

Aktiv tuberkulose behandles med en kombinasjon av medisiner (isoniazid, rifampicin og pyrazinamide) over minst seks måneder. Denne behandlingen er del av en internasjonalt anerkjent og anbefalt strategi for TB-kontroll, kalt DOTS (*Directly Observed Treatment Short-course*). Foruten direkte og overvåket behandling for å sikre at riktig medisin er tatt til riktig tid og gjennom hele behandlingsperioden, innebærer DOTS også et krav til politisk og økonomisk satsing, kvalitetssikret diagnostisering, kontinuerlig tilførsel av kvalitetssikrede anti-TB-medikamenter, og standardiserte rutiner for rapportering og dokumentasjon (Folkehelseinstituttet 2009; WHO 2007).

Utbredelse av tuberkulose i Irak

Tuberkulose er et utbredt helseproblem i Irak, og estimerer fra WHO viser at sykdommen rammer rundt 16 000 mennesker årlig (WHO 2009). Dette tilsvarer en rate på 56 personer per 100 000 innbyggere. Totalt antall påviste tuberkuloseinfiserte var om lag 7200 i 2008, en nedgang fra 11 898 i 2000. Årlig dør rundt 3000 mennesker av sykdommen, hvilket tilsvarer en rate på 11 per 100 000 innbyggere (se tabell). Dette er langt høyere enn i nabolandene Jordan (0,8), Syria (2,2), Iran (2,6) og Saudi Arabia (5,4) (WHO 2009).

Tabell 1. Omfang av tuberkulose i Irak, 2008.

Tuberkulose	Antall	Rate per 100 000
TB nye tilfeller pr. år (estimat)	16 000	56
TB infiserte	7200	27
TB dødelighet (estimat)	3000	11

Kilder: WHO 2009; Huseynova 2009

Behandling av tuberkulose i Irak

Iraks Helsedepartement har et nasjonalt tuberkuloseprogram (NTP) som støttes av Verdens helseorganisasjon (WHO) (WHO u.å.; Huseynova, telefonsamtale 22. desember 2009). NTP tok i bruk DOTS strategien i 1997. I de tre nordligste provinsene Dohuk, Erbil og Sulemaniya ble DOTS først implementert i 2001, og da kun delvis (Hashim 2004).

Behandling av tuberkulose tilbys på lokale helsestasjoner i alle provinser i Irak (Huseynova 2009). Utviklingen på behandlingssiden har vist en positiv trend de siste årene i og med at en stadig større andel av de med påvist tuberkulose blir friske etter behandling. Representanten til WHO Irak i Amman, som har ansvar for tuberkuloseprogrammet, Sevil Huseynova (2009), kunne imidlertid ikke garantere at absolutt alle helsestasjoner i Irak tilbød behandling for tuberkulose, men fortalte at utviklingen går i den retningen.

WHO (u.å.) anslår en påvisningsrate under DOTS i Irak på 43 prosent. Det vil si at under halvparten av de antatt TB-syke i landet blir oppdaget og diagnostisert under DOTS-programmet. 87 prosent av TB-pasientene som behandles under DOTS fullfører programmet og blir friske (Huseynova 2009). Det er en forbedring fra 84 prosent i 2006 (WHO 2009). Den nasjonale målsettingen er en påvisningsrate på 70 prosent og kurering av 85 prosent. Irak ligger med andre ord fortsatt under målsettingen når det gjelder å påvise tuberkulosesmitte. I forhold til behandling, ligger imidlertid Irak over målsettingen, hvilket er en indikasjon på at kvaliteten i behandlingen er adekvat.

I de kurdiske provinsene kom man først i gang med behandling av tuberkulosepasienter på de lokale helsestasjonene i 2008, men utviklingen der av både diagnostisering og behandling har i følge WHO Iraks representant Huseynova (2009) vært svært positiv.

Behandling av tuberkulosesyke i irakiske fengsler

Det nasjonale tuberkuloseprogrammet, NTP, innførte i 2008 et prosjekt i ti fengsler i Bagdad der målsettingen var å påvise tuberkulosesmitte blant fangene og behandle de syke. Dette ble vurdert som meget vellykket, og prosjektet er nå utvidet til alle Iraks provinser (Huseynova 2009).

Frivillige organisasjoner som bidrar i bekjempelsen av TB

Foruten innsatsen til nasjonale myndigheter er det to frivillige organisasjoner som bidrar til forebygging og behandling av tuberkulose i Irak. Det er den lokale organisasjonen Iraq Anti-

Respons Irak: Behandling av tuberkulose

TB association og International Medical Corps. Førstnevnte er aktiv i bydelene Saddam City og al-Adhamiya i Bagdad, og i al-Baladiya i Babylon, sør for Bagdad. International Medical Corps jobber med tuberkuloseprosjektet i Anbar (Huseynova 2009).

Finansiering av NTP

Iraks nasjonale tuberkuloseprogram (NTP) finansieres i hovedsak av Global Fund To Fight AIDS, TB and Malaria (Global Fund ATM) som er et globalt partnerskap mellom offentlige og private bidragsytere. Global Fund jobber tett sammen med andre multinasjonale organisasjoner, som Verdens helseorganisasjon (Global Fund u.å.). Fondsordningen til Global Fund ATM er resultatbasert, og arbeidet som er gjort i det nasjonale tuberkuloseprogrammet i Irak har blitt premiert med betydelige midler fra Global Fund ATM. NTP fikk \$ 15 millioner for 2008/2009 og \$ 15 millioner for en femårs periode fra 2010 (Huseynova, 2009; Global Fund u.å.). Disse betydelige tilskuddene fra Global Fund ATM er en indikasjon på at Iraks NTP lykkes i sin satsning på bekjempelse av tuberkulose.

Tilgang på medisin

Tuberkulosemedisin er gratis og tilgjengelig i Irak. I følge WHO Iraks representant i Amman som jobber med tuberkuloseprogrammet, har det ikke vært mangel på tuberkulosemedisin i Irak i 2008 og 2009 (Huseynova 2009). Pasienter som er smittet med bakterier som er motstandsdyktige (resistente) mot de vanligste medikamentene kan imidlertid ikke behandles i Irak (Huseynova 2009).

Utsatt område i Irak

På tross av store fremskritt i bekjempelsen av tuberkulose i Irak, er det fortsatt områder hvor det gjenstår mye arbeid. Våtmarksområdene i Sør-Irak vil være i fokus for NTPs satsning i årene som kommer (Huseynova 2009). Dette er et område preget av utbredt fattigdom og er derfor spesielt utsatt for smittsomme sykdommer som tuberkulose. I dette området er det spesielt viktig å spre kunnskap om hva man kan gjøre for å hindre spredning av sykdommer og viktigheten av å oppsøke medisinsk hjelp dersom man blir syk.

Konklusjon

Tuberkulose er fortsatt et omfattende helseproblem i Irak. Helsemyndighetene og WHO samarbeider om et nasjonalt tuberkuloseprogram der man gjennom DOTS søker å behandle flest mulig tuberkulosesmittede på lokale helsesentre. Denne satsningen har ført til at en stadig større andel tuberkulosepasienter får behandling og blir friske. Tuberkulosemedisin er tilgjengelig og gratis for alle registrerte pasienter.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Referanser

- Folkehelseinstituttet (2009, 14. juli). *Tuberkulose*. Oslo: Folkehelseinstituttet. Tilgjengelig fra http://www.fhi.no/eway/default.aspx?pid=233&trg=MainLeft_5799&MainArea_5661=5799:0:15,1904:1:0:0:::0:0&MainLeft_5799=5544:56120::1:5800:122:::0:0 [lastet ned 22. desember 2009]
- Hashim, Dhafer S. (2004, 29. april). *Inter-country meeting of national tuberculosis programme managers in the Eastern Mediterranean Region*. Bagdad: National Tuberculosis Programme, Ministry of Health. Tilgjengelig fra <http://www.emro.who.int/stb/media/Presentations/day2iraq.ppt> [lastet ned 5. januar 2010]

Presentasjon gitt i Lahore, Pakistan av lederen for det nasjonale tuberkuloseprogrammet i Irak.
- Global Fund (u.å). *Iraq*. Geneve: The Global Fund To Fight AIDS, Tuberculosis and Malaria. Tilgjengelig fra <http://www.theglobalfund.org/programs/country/?countryid=IRQ> [lastet ned 5. januar 2010]
- WHO (u.å.). *Helping to Cure Tuberculosis in Iraq*. Geneve: WHO. Tilgjengelig fra <http://www.iauiraq.org/reports/WHO.pdf> [lastet ned 22. desember 2009]
- WHO (2007, mars). *Tuberculosis*. Geneve: WHO. Tilgjengelig fra <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs104/en/index.html> [lastet ned 22. desember 2009]
- WHO (2009). *Global Tuberculosis Control. WHO Report 2009, Eastern Mediterranean*. Geneve: WHO. Tilgjengelig fra http://www.who.int/tb/publications/global_report/2009/annex_3/en/index.html [lastet ned 22. desember 2009]

Muntlig kilde

- Sevil Huseynova, WHO Iraq Office i Amman, Medical officer med ansvar for Stop Tuberculosis Initiative. Telefonsamtale 22. desember 2009.

© Landinfo 2010

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarfremstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.